

10. Tereny rolne

10.1 Charakterystyka użytkowania gruntów rolnych.

Ogólna powierzchnia gruntów rolnych Gdańska wynosi 9837 ha,* co stanowi 37,5 % ogólnej powierzchni gminy, w tym 6301 ha gruntów ornych,. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Morena” w Kiełpinku zajmuje powierzchnię 6 ha, Gospodarstwo Hodowli i Nasiennictwa „Polan” w Wieńcu - 619,37 ha, ogrody działkowe 949 ha. Do gruntów rolnych /określone jako pozostałe/ o powierzchni 1837 ha zaliczone są grunty rolne zbudowane, znajdujące się pod drogami, rowami, nieużytki, a także grunty w użytkowaniu nierolniczym.

- - dane z Wydziału Geodezji – stan na 23 lutego 2004r

Tereny rolne Gdańska stanowią w większości rezerwy gruntów pod urbanistyczne funkcje aglomeracji miejskiej, niemniej jest wiele gruntów rolnych o dobrych klasach, których funkcja nie ulegnie zmianie. Grunty te mogą stanowić bazę produkcji rolnej dla zaopatrzenia mieszkańców Gdańska w podstawowe produkty rolne, szczególnie warzywa. Mamy doskonałą kadrę rolników wyspecjalizowanych w produkcji warzywniczej, niezłe wyposażone gospodarstwa ogrodnicze, które nie tylko mogą zapewnić dostawę warzyw dla mieszkańców Gdańska, ale również mogą zająć się produkcją eksportową.

Główne kierunki żywicielskie miasta to rejon Olszynki, Oruni, Niegowa, Lipiec oraz teren Wyspy Sobieszewskiej, gdzie przeważają gleby żuławskie o wysokich klasach bonitacyjnych, odpowiednie pod uprawę warzyw.

10.2 Zarys fizjograficzny terenów rolnych miasta Gdańska.

Gospodarstwa rolne w granicach administracyjnych miasta charakteryzują się zróżnicowanym stopniem kultury rolnej, sposobem użytkowania i rolniczego zagospodarowania. Tereny rolne są w trzech płaszczyznach geograficznych:

a/ Wysoczyzny - do której zalicza się grunty znajdujące się w dzielnicach: Św. Wojciech, Maćki, Orunia-Górna, Łostowice, Ujeścisko Stare; Zabornia, Jasień, Szadółki, Kiełpino Górne, Kokoszki, Bysewo, Firoga, Klukowo, Owczarnia, Osowa i Barniewice. Występują tu grunty silnie urzeźbione, o licznych stromych i erodowanych zboczach, a ponadto w tym rejonie jest szereg kotlin i zagłębień.

W strefie tej gleby mają klasy bonitacyjne od II do V z przewagą gleb od IV do V klasy. Z uwagi na urzeźbienia i słabe gleby, na gruntach tych zlokalizowana jest większość ogrodów działkowych. Ponadto na terenie tym około 300 ha jest odłogowane. Są to tereny przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe.

Na górnym tarasie użytki rolne położone na terenie Smęgorzyna, Owczarni, Kokoszek, Bysewa Rębichowa, Klukowa są użytkowane rolniczo i utrzymane w dobrej kulturze, na glebach od IV – VI klasy. Gospodarstwa są wielokierunkowe, występuje przewaga gospodarstw z produkcją tuczu trzody chlewnej.

W rejonie Wysoczyzny powierzchnia gospodarstw rolnych stanowi 2240,00ha.

b/ Żuławska- do której zalicza się następujące dzielnice:

Orunia Dolna, Lipce, Niegowo, Olszynka, Rudniki, Wyspa Sobieszewska. Strefa ta charakteryzuje się glebami mad żuławskich w większości torfowych, są to gleby urodzajne o klasach bonitacyjnych od II- IV. Z uwagi na żyzne gleby i uregulowane stosunki wodne rejon ten przeznaczony jest pod intensywne rolnictwo i chronione obszary Żuław a w szczególności pod uprawy ogrodniczo warzywne i uprawy nasienne. W Gospodarstwie Hodowlano Nasiennym w Wieńcu na terenie Wyspy Sobieszewskiej na 476 ha uprawiane są rośliny nasienne oraz prowadzony jest chów bydła a tym samym produkcja mleka i żywca wołowego.

W rejonie Niegowa Lipiec i Orunii Dolnej 90 % powierzchni zajmują warzywa a tylko 10 % zboża. Uprawa warzyw charakteryzuje się w tym rejonie wysoką wydajnością upraw. W 2003 r uprawa warzywna w gospodarstwach indywidualnych łącznie z uprawą na terenie ogrodów działkowych stanowiła 1025 ha. Na tle województwa pomorskiego zajmujemy pierwsze miejsce pod względem powierzchni uprawy warzyw.

Zboża osiągają wydajność nawet do 80 dt z ha natomiast rzepak 40dt z ha i więcej.

Niemniej jednak użytki rolne Olszynki w 20 % są odłogowane i taka sytuacja z roku na rok się pogłębia. Stan ten spowodowany jest podziałem i sprzedażą gruntów oraz przestawieniem się ogrodników na handel hurtowy warzywami i kwiatami i zaniechaniem własnej produkcji.

Powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie żuławskim wynosi 2126 ha

c/ Taras pośredni .

To dzielnice Wrzeszcz, Oliwa ,Brzeźno, Stogi.

Tereny rolnicze w tej strefie z uwagi na intensywną zabudowę miejską, w zasadzie straciły swój rolniczy charakter, poza nielicznymi enklawami oraz ogrodami działkowymi. Jest to obszar gospodarstw rolnych o pow.169 ha.

10.3. Struktura gruntów rolnych.

10.3.1. Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie.

Ogólna powierzchnia Gminy wynosi 26203 ha

Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	Struktura użytków rolnych w %
Użytki rolne		
Grunty orne:	6301	64,06
- w tym ugorowane	350	
- Łąki	682	6,93
- Pastwiska	894	9,09
- Sady	123	1,25
Pozostałe grunty (grunty rolne zabudowane, drogi, rowy, nieużytki.)	1837	18,67

RAZEM grunty rolne

9837

100%

Powierzchnia gruntów ugorowanych zmniejszyła się do 350 ha w stosunku do roku 2002 w którym wynosiła 500 ha, z uwagi na dopłaty obszarowe z funduszy Unii Europejskiej na rok 2004.

10.3.2. . Struktura użytkowania gruntów rolnych w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni 1ha i powyżej.)

Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	Struktura użytków rolnych w %
Użytki rolne :		
- Grunty orne	2793	71,91
- Łąki	207	5,33
- Pastwiska	348	8,96
- Sady	56	1,44
Pozostałe grunty		
Grunty rolne zabudowane	394	10,14
Grunty pod stawami	0	0
Grunty pod rowami	86	2,22
RAZEM	3884	100,00%

10.3.3. Klasy bonitacyjne użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych /gospodarstwa rolne o pow. 1 ha i powyżej/

grunty orne

R I	4 ha
R II	38 ha
R IIIa	205 ha
R IIIb	444 ha
R IVa	985 ha
R IVb	865 ha
R V	491 ha
RVI	176 ha
Rz VI	1 ha

Razem 3209 ha

łąki,

Ł I	1 ha
Ł.II	4 ha
ŁIII	89 ha
ŁIV	89 ha
ŁV	21 ha
ŁVI	8 ha

Razem 212 ha

pastwiska

Ps I	0 ha
Ps II	12 ha
Ps III	82 ha
Ps IV	175 ha
Ps V	78 ha
Ps VI	30 ha
Razem	377 ha

Niesklasyfikowane 86 ha

Ogółem 3884 ha

10.3.4. Zestawienie gospodarstw rolnych w/g grup obszarowych.

od 1 do 2 ha	646
od 2- do 5 ha	472
od 5 do 10 ha	215
od 10- do 15 ha	53
od 15 do 25 ha	33
od 25 do 50 ha	5
od 50 do 100 ha	2
od 100 – 200 ha	1
powyżej 200 ha	--
razem	1425

Średnia wielkość gospodarstwa – 3,38 ha

10.3.5 Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych oraz ilość gospodarstw rolnych w poszczególnych dzielnicach Gdańska /grunty własne, dzierżawione, grunty we władaniu Agencji Nieruchomości Skarbu Państwa, Lasów i inne /.

LP	Dzielnica	pow. gruntów rolnych w ha	ilość gospodarstw
1	Rudniki	265,00	78
2	Bysewo	183,78	43
3	Kiełpino Góne	193,30	61
4	Klukowo	108,80	81
5	Kokoszki	201,13	49
6	Lipce	176,98	56
7	Maćki	185,85	47
8	Niegowo	182,46	35
9	Orunia	521,18	172
10	Olszynka	557,81	159
11	Wyspa Sobieszewska	558,87	142

12	Płonia Mała	125,00	32
13	Rębiechowo	167,35	28
14	Smęgorzyno	116,29	29
15	Św. Wojciech	172,05	59
16	Łostowice	123,23	62
17	Szadółki	174,11	48
18	Barniewice	135,77	20
19	Osowa	259,38	76
20	Jasień	115,72	48
21	Pozostałe	300,00	100
Razem		4824,06 *	1425

* Dane obliczone na podstawie wykazu gospodarstw objętych podatkiem rolnym

Szacunek plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych

Wyszczególnienie	ilość ha	Średnie plony dt/ha
1. żyto	210	30
2. pszenica jara i ozima	645	41,5
3. jęczmień ozimy i jary	255	31,3
4. owies	60	25
5. mieszanki zbożowe	50	27
6. pszenżyto ozime i jare	40	27
7. ziemnaki	720	220
8. buraki cukrowe	30	300
9. bobik	30	27
10. rzepak	107	28
11. warzywa gruntowe	1025	360
12. truskawki	65	70
13. użytki zielone	700	48

Plony użytków zielonych /łąk i pastwisk/ wyliczone są w przeliczeniu na siano. W 2003 r nie eksploatowano 450 ha łąk i pastwisk z uwagi na coroczną zmniejszającą się ilość bydła i owiec oraz brakiem zbytu siana.

10.4.2. Zużycie nawozów mineralnych.

Zużycie nawozów mineralnych wzrosło i wynosi:

NPK - 135 kg/ha
 CAO - 55 kg/ha

Zużycie nawozów mineralnych w Gminie Gdańsk przekroczyło średnią krajową o 10 kg NPK. I w porównaniu z innymi krajami nawożenie jest mniejsze np. (w Holandii, Niemczech i Francji.

10.4.3 Produkcja.

Produkcja roślinna i zwierzęca w gospodarce indywidualnej przedstawia się następująco:

a / warzywa - 36900 ton

b / zboża	4496 ton
c / ziemniaków	15840 ton
d / buraków cukrowych	1200 ton
e / produkcja mleka	4800 tys litrów
f / produkcja . żywca wołowego	60 ton
g/ produkcja żywca wieprzowego	280 ton

Produkcja roślinna i zwierzęca uległa zmniejszeniu z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne w okresie wegetacji roślin /susza/ oraz produkcja zwierzęca z uwagi niekorzystne ceny skupu.

Pogłowie zwierząt w gospodarce indywidualnej wynosi:

bydło ogółem - 515 szt.	
w tym krowy	- 115 szt.
cieleńta	- 130 szt.
jałówki i byczki	- 270 szt.
trzoda chlewna - 2300 szt.	
w tym maciory	- 140 szt.
owce	- 55 szt.
konie	- 100 szt.

10.5. Wyłączenia gruntów rolnych z produkcji

Każdego roku pewna część gruntów rolnych jest przeznaczana na cele urbanistyczne Gdańska. W 2003 r wyłączono z produkcji rolniczej 57 ha gruntów rolnych, w tym 2,81 ha w klasie III oraz 34,30 ha w klasie IV pochodzenia mineralnego, oraz innych gruntów rolnych 20 ha. Z tego 48,21 ha przeznaczono na cele budownictwa mieszkaniowego, pozostałe grunty przeznaczone były na budowę infrastruktury związanej z zabudową terenów, obiekty usługowe i inne związane z rozwojem miasta.

10.6 Podjęte działania

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej zaangażowaliśmy się bezpośrednio w szkolenia i pomoc dla rolników.

Wspólnie z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego zorganizowane zostały na terenie Gdańska szkolenia dla rolników wraz z instruktażem wypełniania wniosków o nadanie numerów identyfikacyjnych gospodarstwa oraz o udzielenie dopłat bezpośrednich. Wysłano ok. 4 tys. informacji o możliwościach uzyskania pomocy finansowej i zawiadomień dla właścicieli i współwłaścicieli gospodarstw rolnych, o szkoleniach. Ponadto odbyło się 6 zebrań rolników na terenie: Kukowa, Lipiec, Sobieszewa i Kokoszek. Bezpośrednio udzielano informacji w Wydziale Ochrony Środowiska, Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Gdańsku – Lipcach i Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pruszcza Gdańskim.

W zakresie zadań inwestycyjnych podjęto się remontu dróg rolniczych. Wyremontowano drogi rolnicze na długości 4170 m w dzielnicach Orunia, Rudniki, Niegowo.